

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ
ՅՈՒՆԱՆՈՒՄՆԵՐԻ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՅՈՒՆԱՆՈՒՄՆԵՐԻ

№ 21

ՅՈՒՆԱՆՈՒՄՆԵՐԻ ԿՐԹԱՆՈՒՄՆԵՐԻ — ԵՄԵՐՈՒՄԻ

1909

შინაარსი

- I—ზამთრის პირი,— ლექსი, შ. შღვიშეილისა 3
- II—მაამ პო-პო,— ი. ევდოშვილისა 5
- III—ლოთი ფრინველები,— კ. შინკეს წერილიდან, (დასასრუ-
ლი) შხეფელისა 9
- IV—მამის წრფელი სიყვარული,— (თარგმანი) ტრ. ანას-
რძისა 12
- V—წავი—(ვაგნერიდან), დ. ეიფიანისა 14
- VI—ვირის თავგადასავალი.—XXII სასჯელი,—(ფრანგუ-
ლით) ან. აშიდახვრისა 17
- VII—არითმეტიკული ამოცანა რებუსი და აღსნა 24

საქართველოს
საბავშვო
წიგნების
საქმიანობა

წილიწალი 80-ე.

№ 21

ნოემბერი 1909 წ.

ტფილისი, ელექტრონის სტამბა წიგნების გამოცემულ ქართველთა აზნაგობისა.

შინაარსი

I—ზამთრის პირი,—ლექსი, შ. შღვიმეფისა.....	3
II—მაჰმ ჰო-ჰო,—ი. ევდოშვილისა.....	5
III—ლოთი ფრინველები,—კ. შინკეს წერაილიდან, (დასასრუ- ლა) შხეფეფისა.....	9
IV—მამის წრფელი სიყვარული,—(თარგმანი) ტრ. ინასა- რძისა.....	12
V—წაეი—(ვაგნერადან), დ. უაიფიანისა.....	14
VI—ვირის თავგადასაყალი.—XXII სპსჯელი,—(ფრანგუ- ლით) ან. აშიღახვირისა.....	17
VII—არითმეტიკული ამოცანა რებუსი და აღსნა.....	24

ზამთრის პირი

ემოდგომა გაგვეზარა,
შილია, გაიწურა,
ვენახები ჩაიკრიფა,
დასაწური დაიწურა.

მადლიანმა ღვინობისთვემ
კარი ტკბილად გაიხურა;
მზემ სსივეები აიკრიფა,
მიწამ ნისლი დაიხურა.

მავს თალხებში გახვეული
ტეე და ჭალა ჩაიბურა;
ცამ შუბლ-წარბი შეიჭმუნა
და სათოველეთ დაიბურა.

წუალი ჩადგა კალანოტში
როდიღა მხიარული,
მერცხალი ფრთას აღარა სცემს
არც უგალობს მას ბუღბუღი.

მხოლოდ გაიძვერა მელა
აქა იქ წულის სანაპიროს

ეზარება ნელა ნელა,
იქნებ ისვი დაიჭიროს.

მაგრამ ისვი კოკოზინა
სულ ზრ ბრი ისე ბრივეი,
რომ აჩვენოს ეველას ბინა,
ემშაკია როგორც ცივეი.

შუა წუელში დაქანაობს
გულ-მკერდ-ნაჯა უდარდელად,
მელას თვალებს აბრეცინებს,
ამწერინებს გულსაკვლელად.

იმ გვარად-კი: აჩვენებს თავს,
თითქო მელას ვერც-კი ჭხედავს
და მელიაც წუელში შესვლას,—
რა შვილია,—რას გაჭხედავს!

შემოდგომა გაგვეზარა,
არე-მარეს ნისლი ჭბურავს
და საცაა დედამიწა
ზამთრის საბანს დაიხურავს.

შ. მღვიმელი

მამი ჰოჰო

ა-უ-უ-ა-რ-ე-ლო — სევერელო, ნ-ა-თ-ლ-ი-მ-ამ —
ნათლიმამ, ჰ-ი-რ-ე-ე-ლ-ა-თ — ჰირველათ, მ-რ-ა-ვ-ა-
ლ-ს — მრავალს, მ-ო-კ-ი-თ-ს-ვ-ა-ს — მოკითხვას...“
და სსვ... კითხულობდა რაღაც ქაღალდს სოფო გავრ-

მელებით, მარცხვალ-მარცხვალ. როგორც იყო, ჩავიდა ბოლომდე,
სადაც ასევე ჩათვლით წაიკითხა: „თ-ქ-უ-ე-ნ-ი, — თქვენი, ნ-ა-თ-
ლ-ი-ა, — ნათლია, ჰ-ე-პ-ო, — ჰეპო...“ და აქ კი ნათლად გაიგო იმა-
ნაც და მისმა ქმარმა ნოდამაც, რომ წერილს სწერდა მათი შვილის
მომნათვლელი ჰეპო, მრავალ და მრავალ მოკითხვისა და „უოველ
სიკეთის“ შემდეგ უსურვებდა გიგას გაზრდას და სასელოვან კა-
ცად გამოსვლას. ამის შემდეგ სწერდა, გიგა გამომიგზავნეთ ქა-
ღაქში, ვასწავლი თქვენს შვილს „ხოტკის“ და ვაჭრობასაო.

— აკი კითხარ, კაცო, რო ნათლია თავის დაპირებას შე-
ასრულებს მეთქი.

— რა ვიცო, ადამიანო, მაგრამ... აღარ დაათვა პასუხი ნო-
დიამ და ჩაფიქრდა.

— რაღა რა ვიცო, უნდა გავგზავნოთ და ეკ არი.

— ეკ კარგი, მაგრამ ე ნიკორას და კუდვარდას ვიღა ავა-
უოლო, ჰა? შეეკითხა ნოდია.

— როგორც იქნება იოლად წავალთ, ვინ იცის, ^{განსვენების} ~~განსვენების~~ ბედი უწერიან ქვეყანაზე, „ხოთქი“ და ვაჭრობა რო ისწავლოს, ჩვენს ბედს ძალღი არ დაჭკუფავს.

— დედი, დედიჯან, წავალ, წავალ ნათლია ჰეპოსთან, შენ გენაცვალე. ესვეწებოდა გიგა, რომელიც მეტი სინარულით კუნტრუშობდა დედ-მამის კარშემო.

— წახვალ, მამ, შეილო, წახვალ, მაგრამ არ კი უნდა გააჯავრო ნათლია, ეველაფერი უნდა გაუგონო. აი, ახალუსს მეტიკერავ სვალ და გაგვსავსი.

— ქაღმებიც ამოსასხმელი აქვს, ადამიანო! დაუმატა ნოდამ.

— დილილმე! სუ მქერი ჰურებსა ვჭამ. შემოტრიალდა ცალ ფეხზე გიგა და გაქანდა შესობლიანთ ბიჭებისაკენ. რომ თავისი ამბავი შეეტუობინებინა მათთვის.

ორის დღის შემდეგ თავიანთ შესობლის ფურგუნით გიგა, ახალ ახალუსსა და ახალ ქალამხებში გამოწუობილი, უკვე მიემკზავრებოდა ქალაქისკენ. გზაზე მისთვის მანცა და მანც შესანიშნავი არა ეოფილა რა: ისევ მინდვრები, სოფლები, კალოები და საქონელი... — ანგე ქალაქი! დაახახვა შორიდან მეფურგუნემ გიგას, როდესაც ქალაქი გამოჩნდა.

გიგამაც გაიხედა იქით, საითაც მეფურგუნემ თითი გაიმვირა და მართლაც დაინახა საედრის თეთრი გუმბათი, იმის ქვეშ რაღაც ჰატარ. ჰატარა ფანჯრის მაკვარი უჯრები ერთმანეთზე მიწუობილი. მაგრამ რამდენადაც უახლოვდებოდა, იმდენი უფრო იზრდებოდა ეს უჯრები, იმდენი ძალღდებოდა და განივრდებოდა, თითქოს დეღამიწიდან ამოდისო.

— ეე, რამოდენა სასლუბი ეოფილა ჰა? — ჩაილაპარაკა გიგამ, როდესაც ქალაქს მიუახლოვდნენ. — წელან-კი ფანჯრები მეკონა!

— მამ არა და ჩვენი სოფლის ქოხებს ეგვანება. მიუგო მეფურგუნემ.

ცოტა ხანს შემდეგ შევიდნენ ქალაქშიაც. გიგა ხან აქეთ იუურებოდა, ხან იქით. რამდენიც წინ-წინ მიდიოდნენ, იმდენ-

ნი უფრო მეტი ხალხი ჰქვდებოდათ, იმდენად უფრო მეტად ირეოდნენ ეტლები, ისმოდა სმაურობა, აურ-ზაური; სადღესასწაულოდ გამოწეობილი ხალხი ერთმანეთში ირეოდა.

— უთუოდ დღეობა ექნებათ ქალაქელებს.—გაიფიქრა გიგამ.—ეს ამოდენა გამოუენილი ქალი და კაცი, ქვილ-სივილი... არა, უთუოდ დღეობაა, დღეობა! მია,—შეეკითხა მეფურგუნეს: ქალაქელებმა იციან დღეობა?

— ძეგე შენ დღეობა გგონია?—გაეცინა მეფურგუნეს.—დღეობა. კი არა, აქ სუ ეოველ დღე ასება. მაშ, ქალაქი რათა ჰქვინა!

გიგა გაჩუმდა, უკვე თვალები მოვლალა აქეთ-იქით ეურებოთ. მის წინ ახლა რაღაც ჭიანჭველასავით არეული ხალხი მოსწანდა. — „ქალაქი... ქალაქი... აი რა ეოფილა ქალაქი“... ბუტბუტებდა თავისთვის.

— სტოპ!—დაიძახა უცებ მეფურგუნემ და შეაყენა ცხენები. ესეც შენი ნათლიის დუქანი, მივედით.

— მივედით?

— ჭო, მივედით. ჰეპო, ჭი, ჰეპო! გარედ გამო, ბიჭი გამომატანეს შენთან.

ჰეპო ამდროს დასლში იდგა და მუშტარს მესვს უხვევდა ქალაქდში. ჰეპო მაშინვე მიხვდა, ვინ იქნებოდა ეს ბიჭი.

— ჭო, ნათლულს გაუძარჯოს! ნოდინს ბიჭი ხარ, არა—ჩემი ნათლული? გამარჯობა შენიც!—მიეგება ორივეს ჰეპო და გიგა ფურგუნეიდან გადმოსვა.

— ესეც შენი ნათლია, ჩემო გიგავ! ჰეპო, ნოდინამ დამაბარა: აბა, შენ იცი და შენმა ნათელ-ძირონმაო.—უთხრა მეფურგუნემ, გადაჭრა ცხენებს მოლტი და განაგრძო გზა.—არხეინად იოს.—მიუგო ჰეპომ და გიგა დუქანში შეიყვანა.

მუშტარი მუშტარზე შემოდითდა, ჰეპო ფაცურობდა, ზოგს ქალაქდი უნდოდა, ზოგს მაქარი, ვეელი, კანფეტი და სხვა...

— სად მიაქვთ ნეტა ამოდენა რამ!—უიქრობდა გიგა, დუქნის ერთს კუთხეში ატრუსული.

მუადდემ მოატანა და მუშტარმაც იკლო. ჰეზომ მიაღწია
 ლა, ჩამოჯდა სკამზე, გიგა ახლოს მიიუვანა, გადაუსვა თავ-
 ზე სელი და დაუწყო დარიგება.

— აი, ჩემო გიგოლი, რას გეტყვი.. არიგებდა ჰეზო: ვე-
 ლაფერი უნდა გაძიგონო, რაც გითხრა, დამიჯერო, გაგკზავნი
 სადბე, მარდად მიხვიდე და მოხვიდე, გაგატანო რამე, არ უნდა
 დაჰკარგო, დუქანში, მართალია, ხილი ბევრია, მაგრამ სელი
 არ უნდა ახლო, ეს განსახვიდია, დილით ადრე უნდა ადგე, აიღო
 ცოცხი ხელში და...

— კვერცხი სომ არა გაქვთ? შემოვიდა ამდროს ვიღაცა
 დუქანში და ჰეზომაც შესწუვიტა გიგას დარიგება, რათა მუშ-
 ტარი გაესტუპრებინა.

„მარდად წახვიდე, მარდად მოხვიდე, დილით ადრე ადგე და...
 ჰო, ეს ვეღაფერი კარგი, ფიქრობდა გიგა თავისთვის, ვეღა
 ფერი კარგი, მაგრამ ხილს სელი არ ახლოვო, ეს-კი ვერაფერია,
 მერე როგორ მოუხაროდა ქალაქში“...

ი. ევდოშვილი

(შემდეგი იქნება)

ლოთი ფრინველები

(კ. შინკვა წერილიდან)

(დასასრული)

აგრამ მაგარ სასმელებს ბატები, რასაკვირველია, სძირად ვერ შოულობენ. ამიტომ ბუჯითად დაუძებენ ისეთ მცენარეს, რომელიც დამატრობულ ნიუთიერებას შეიცავს. ასეთია, მაგალითად, ისეთი მცენარეები, რომელშიაც თეთრი რძის ფერი წვენი სდგას და რომელიც მინდვრად იზრდება.

ერთსელ ერთმა ჰატარა მწვემსმა ბატები მინდვრად კარკა. ბატებს არასოდეს არ ენახათ, თუ რა არის იონჯა. მწვემსი სალაშურს უკრავდა და აქეთ-იქეთ აღარ იეურებოდა. ამასობაში ბატები გაჭევენ მინდორს, ბოლოზე ჭნახეს სასურველი ბალახი და ღონიურად გამოძენენ. შემდეგ, როდესაც ლოთებს მწვემსი მიუსვდა, საჩქაროდ მინისკენ გამოირეკა. მაგრამ კვიან-ღა იო: ბატები ძალზე ჩაბრუტიანებულიყვნენ. ცოფიანებივით სინინებდნენ, ეიოდნენ, სტოდნენ და კისერს იგრძელებდნენ. ბოლოს ღონე მისდილები მიწაზე დაეუარნენ მკვდრებივით.

ამ შემთხვევას მოჭევა მეორე. მეორეჯერაც ბატები ასე მოიქცნენ, საჩქაროდ მისცვივდნენ ნანატრ მცენარეს და ვერაზინ ვერ შესძლო მოეცილებინა იმ ადგილისთვის, ვიდრე მინდვრად მომუშავეები არ მოვიდნენ და თავდავიწყებული ლოთები მინისკენ არ გაირეკეს.

ბატებს წიწმატიც უუვართ და განსაცვიფრებელის სიბუჯით და თავ-დავიწყებით შექცევიან ამ საჭმელს.

რამდენჯერმე სცადეს გაეგოთ, თუ რას უფრო სწავლის ბატი, წიწმატს თუ პურის მარცვალს. თითქმის ეველა ბატი გაუმძაძარის სისარბით ეცა წიწმატს, ხოლო პურის მარცვალს ჯერ ხელიც არ ახლეს და მხოლოდ მაშინ მიაქციეს უურადლება, როდესაც წიწმატი სახსენებელი აღარ იყო, ისე აითაჟუნეს უეცრად.

IV

წიწმატის გავლენაზე შეიძლება ასე თიმაგალითი-შემოხვევაც მოვიუვათ. ერთხელ ბოსტანში ქათმები შეფურენილიყვნენ და ღონიურად გამძაძარიყვნენ წიწმატითა და ცერცოთა ქათმები ეველა მთვრალეები გამოიყვანეს ბოსტნიდან. დარეტიანებულნი ფესზე ვერა დგებოდნენ და უაზროდ დასტოდნენ.

ასეთივე ღონეები არიან ბელურებიც და სხვა წვრილი ჩიტებიც. მუბოსტნეების საუბედუროდ, ესენი მუსრს ავლებენ

ნორჩ წიწმატის ელორტებს. მხოლოდ მათის სიმთვრალით აიხსნება ის, რომ როდესაც წიწმატს ღონიურად მიაძლებიან, შემოჯდებიან ბოსტნის მახლობლად ხეზე და საშინელ ჟივილსივილს მორთვენ. სტიან და ფრინავენ, „მხარულად“ გრმობენ თავს. შემდეგ როცა სტომა-ჟივილი მოსწეინდებათ, მიეძინებათ. ძილში, რასაკვირველია, სიმთვრალეც გადაუვლით და შემდეგ სრულიად ფხიხელნი იღვიძებენ.

თუ ვინმეს უნდა მტრედები მიიჩვიოს, საჭიროა გალიაში

ბევრი ცერეცო დაუეაროს. მტრედები მადიანად მიიწმევენ საჭმელს და ნელ-ნელა თვრებიან.

არა მარტო ბატები, ინდოურებიც ლოთობენ ხანდისხან. ერთხელ ერთ ინდოურს არაეში ამოვლებულ ჰურის ნაჭერი მიაწოდეს. ჯერ ნაჭერს უურბდლება არ მიაქცია, მაგრამ შემდეგ მადიანად მიიწმევა. საინტერესო იყო, თუ როგორ დათვრა ინდოური! ჯერ მადლა ასტა, შემდეგ ერთ ადგილას ტრიალი დაიწყო, გაიქცა, ისევ მობრუნდა, ფრთები გაშალა, თითქოს სადღაც გაქცევას აზირებსო, — და უოველივე ესე რამდენისამე წუთის განმავლობაში მოიქმედა. კარკა ხანს გასტანა ასეთმა ამბავმა და შემდეგ ინდოურს ტკბილად მიეძინა.

V

ნაბახურევი ადამიანი მკავით გაკეთებულს ნაფოტა თევზს სჭამს, ცუდ გუნებაზედა ვარ და იქნება გადაძიაროსო. ფრინველებსაც სცოდნიათ ეს საშუალება. ინდოურები და ბატები სიმთვრალის შემდეგ არავითარ სხვა საჭმელს არ მიიწმევენ, კარდა კუნკრუნელასი ან შავის მოცხარისა.

ბატებს — განსაკუთრებით სიმთვრალის შემდეგ — ტუის მკავე ვაძლის ჭამა უეუართ.

ზირიქით, მგალობელი ჩიტები რომ დათვრებიან, სულ სხვანაირ საშუალებას სძარონენ სიმთვრალის წინააღმდეგ. წებულში ბანაობენ და რამდენისამე წუთით თავითა და ხშირად მთელის ტანითაც შიკა ფართხალობენ.

შხეფელი

მამის წრფელი სიუვარული

(თარგმანი)

ჩინეთში ისეთი კანონია, რომლის ძალითაც ხელეებს მოსწვრიან იმას, ვისაც ტუვილში დაიჭერენ. ერთს ჩინელ კაცს სიცრუეს ხბრალეებდნენ. ჩინეთის მეფე ბოგდისანი ძლიერ გადაჯავრდა ღ უბძანა, ის კაცი დაესაჯათ, ესე იგი ხელეები მოეჭრათ. ეველაფერი მხად იყო, სასჯელი უნდა აესრულებინათ.

ამ დროს ბოგდისანის სასახლის ეზოში შეიჭრა ჰატარა 12—13 წლის ქალი; ის ძალიან ეხვეწებოდა იქ შეკროვილ ხალხს: მიმიძუით ხელმწიფესთანაო, მაგრამ არაფერ უძვებდა.

ბოლოს ცხარე ცრემლებმა, ტირილმა და ხვეწნამ გასჭრა: ქალი შეუშვეს ხელმწიფესთან. წარუდგა ქალი ძრისხანე ბოგდისანს.

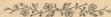
როდესაც ქალმა დაინახა ოქრო-ვერცხლში შემოსილი ბოგდისანი, დაეცა იმის ფეხთ ქვეშ და შეევედრა: „დიდებულო ხელმწიფე, ძლივს მოვახსიე თქვენამდინ—ერთი თხოვნა მაქვს თქვენთან და გთხოვთ ამისრულოთ. ეს-ეს არის კავიკე, რომ მამახემმა დაიმსახურა თქვენი მკაცრი სასჯელი და დღეს ხელეები უნდა მოსჭრათ. აი, ხელეები, დიდებულო ხელმწი-

ფევ“. და აიძვირბ თავისი ჰატარა ხელები. — ეს ხელები ^{ერთიანად} უბედურად მამჩემს ეკუთვნიან, — ამბობდა ქალი, ამ ხელებს ჯერ არ შეუძლიანთ იშუაონ და აცხოვრონ დედა, ავადმოყოფი ძმა და ჰატარა და. მიიღე ეს ხელები და უბძანე ჯალათს მომჭრან, ოღონდ-კი გადაარჩინეთ მამჩემის ხელები, რომელიც მთელ ოჯახს ევაცხოვრებს!

ბოგდისანს ძალიან გაუკვირდა ამ ჰატარა ქალის სულგრძელობა და მამისადმი ესეთი სიყვარული, მაგრამ მამსც კიდევ უნდოდა გამოეცადა და უბძანა იმის წინ ჰირქვე დამხობილს ქალს: „ადექი და ისე მოგექცევიან, როგორც შენ გსურს, მამიძენის დაძნაძავე ხელების მაგიერ, მაგ შენ უდანაძაულო ხელებს მოვაჭრეუნიებ“.

ბოგდისანმა უბძანა წაეყვანათ ქალი დასასჯელ ადგილას; იმ დროს იმისი მამაც გამოეშვათ საძურობილედან. ქალი გაიყვანეს დასასჯელად ეზოში. აქ იდგა რკინის რკოლებიანი გასისხლიანებული ბოძი, აი ამ რკოლებში გააუოფინეს ქალს ხელები. ჯალათი მიუახლოვდა, გალესილი ხანჯალი ასწია ძალა დასართქმელად და ქალის ტიტველა ხელების მოსაჭრელად. ჯალათი წინდაწინ გაურთხილებული ჰეზუდა ბოგდისანს, რომ მართლა არ მოეჭრა ქალისთვის ხელები; ჯალათმა განკებ დაუქნია ხანჯალი, მაგრამ ააცდინა ხელებს და სიცილით უკანვე ჩაავო ხანჯალი ქარქაშში. ციხიდან განათავისუფლეს ქალის მამა, სისარულით და ძადლობით მივარდა თავის ქალს, გადაეხვია და დაჰკოცნა. ბოგდისანმა, რა თქმა უნდა, აძატია ქალის მამას დანაძაულო, მაგრამ იმ დღიდანვე ბძანა მოესმით იმ ადგილას ხელის დასჯა, სადაც ეს ჰატარა ქალი მამის გულისათვის თავსა სწირავდა. დასვეს იმ ადგილზე მარმარილოს სვეტი წარწერით: „ამ ადგილას ჩინელი დიდი კაცის ისუნგის ქალიძხად იყო შეეწირა თავისი სიცოცხლე მამის სიცოცხლის დასახსნელად“. ტრ. ინასარიძე

ფ ა ვ ი

(ვაგნერიდან)

უროპასა და აზიაში, მდინარეთა ნაპირებად, სცხოვრობს წავი. სიდიდით კატაზე მეტი იქნება, სოლო მოხერხებით—მელაზე უფრო ეშმაკია. თევზივით ცურავს და უურუშელოაობს, ტბასა და მდინარეში კალმახსა და სხვა თევზს ძარდად იჭერს. ხშირად ხნიერი და გამოცდილი იხვებიც კი ჩაუვარდება სოლმე ხელში და წავი მათ გემრიელად შეექცევა საუხმედ. მის ფართო და თითქოს ზევიდან ჩაჭვლეტილ თავზე ჰატარა, მრგვალი თვალები მეტად გამჭრიახია, ასე რომ ღამითაც კი კარგად არჩევს თავის საუვარელ საჭმელს. მეთევზენი და მონადირენი დიდის სიამოვნებით დაიჭერდნენ წავს, მაგრამ მეტად ფრთხილი და ეშმაკია, ასე რომ დაკებულ მასეში ადვილად არ გაებძება. წავს კაცი ხმელეთზე იშვიათად შეხვდება, რადგანაც მოკლე ფეხები აქვს და მიწაზე სირბილად და ხეებზე ცოცვა თავის მონათესავე კვერნასავით არ შეუძლიან; თითქოს უფრო გველივით დახოხავს მიწაზე. სამაგიეროდ თათები, დიდი და ფართო აფსკებით გაერთიანებულნი, ნიჩბების მაგერობას უწევს, ასე რომ ადვილად და თავისუფლად შეუძლიან წუალში ცურაობა; ამასთანავე გრძელი, განრტყელებული კუდი საჭესავით ემსახურება.

წავი სოროს ღრმად სთხრის მალაღსა და მძრალ ნაპირზე და შიგ რბილ ხავსსა და ბალახსა ჭოყნს. შესავალი ქვეით, წუალ ქვეშ იშოფება და ხეების ფესვებშია დამალული. მალა, წუალს ზევით, წავი ჭუერისათვის სვრელს აკეთებს. ეს სარკმელი დამალულია ბუჩქნარში, ხავსსა და ბალახებში, ასე რომ კარგ-

დან მისი შემწევა მეტად ძნელია. წავს სეირნობა საცხოვრებელიდან მეორეში გადასვლა მეტად უეჭარს, ასე რომ აკეთებს მდინარის ნაპირების დაუოლებასზე არა ერთს სოროს, არამედ რამდენსამე და უველას ერთნაირის მოხერხებითა და ოსტატობით. დღეს ერთში სცხოვრობს, სვალ მეორეში, ზეკ მესამე ადგილას გადადის. თუ სადმე საშიძარ მესობელს თვალი მოჰკრა, ან თავის შესანიძნავის სმენის წვალობით რაიმე საშიძარი ან საეჭვო სძაურობა გაიგონა—მაშინვე მეორე სოროში გადადის, ასე რომ მისი სახლში მოსწრება თითქმის შეუძლებელია. ენოსვა ისეთი განვითარებული აქვს, რომ უკვე რამდენსამე ასის ნაბიჯის სიძორეზე თავის მოსისსლე მტრის—ადამიანის მოახლოვებას სწრაფად ჰკრძნობს.

დღეს წავი თავის სოროში ატარებს, უმეტეს ნაწილად სძინავს, ღამით კი თევზებზე სანადიროდ გამოდის. სოროდან გამოსვლისათნავე, ტბის ანკარა ზედა ჰირს თავის გაპრტეველებულ კუდს მაგრად დაჰკრავს, ახლად ჩათვლემილი თევზები შემინებული იღვიძებენ და აქეთ-იქეთ, ზოგი ქვებ ქვებ მისცურავს, ზოგი ძლამში სწრაფად იმალება. წავი წვალში ჩაუწრეუმელავდება და თევზები ზედი-ზედ ნაპირს გამოაქვს, ევლს გამოსწრის და ერთად აგროვებს. ნადირობას მანამ არ შესწევებს, სანამ ევალა შემინულ თევზს არ დაიჭვრს. წავი ხანდისხან უფრო მეტს იჭვრს, ვიდრე მის გასამლომად საჭიროა. შემდეგ მოუჯდება მეგროვილ თევზებს და ვახამს შეექვევა. მაგრამ ეს ნადირი თევზს სრულებით კი არა სჭამს, არამედ მარტო ზურგს ამოღრღნის, რადგანაც ეს არის მისი საუვარელი საჭმელი, ხოლო სხვა ნაწილებს ხელსაც არ ახლებს.

დაეძვება რა წელის ძირას, წავი თავის ბასრის კბილებით, მის ახლო მცურავ დიდ თევზებს მუცელში ჩააფრინდება. თევზებს თვალები ისე აქვთ მოწუობილი, რომ ძირს ხედვა არ შეუძლიანთ და ამიტომაც იძვითად თუ მოასწრებენ,

მოსალოდნელი სიფათი თავიდან აიცილონ. წავი თევზს წამ-
თარშიაც იჭერს, ეინულ ქვეშ. ამისათვის ეინულში ჰატარ-ჰა-
ტარს სურვლებს აკეთებს, რომელშიაც ცხვირს ამოჭეოფს სოლმი,
რათა წმინდა ჰაერი შეისუნთქოს.

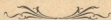
იქ, სადაც წავი დიდხანს რჩება სანადიროდ, მეთევზენი ცუდ
მდგომარეობაში სცვივიან, თევზს ვეღარ შოულობენ. გაჭირება
და სიღარიბე მოეღიბთ. მაშ, რა უნდა ჰქნას საწულებმა?

ღამით ამ მოხერხებულ ნადირის წუალში დანახვა მეტად
ძნელია, სოლო დღისით მეძებარ ძალსაც გაუჭირდება მისი
კვალის მიგნება. მაგრამ აი ჰირველი თოვლიც მოვიდა:—მე-
თევზეც სწორედ ამ დროს ელოდებოდა. აგერ მიდის მდინა-
რის ნაპირად და ამხნევეს წავის კვალს, რომელიც ფიფქ თოვ-
ლზე დაუტოვებია. მეთევზე მონადირესთან მიემურება. მონა-
დირეს დიდი ხანია სურვილი აქვს წავის რბილი, სქელი და
მოელვარე ტუავი სელში ჩაიგდოს და მხად არის მეთევზეს
დახმარება აღმოუჩინოს. მეთევზისაგან შემჩნეულ ადგილის მო-
რიანლოს მონადირე წუალში მახეს სდგამს და ტბის ბაღასით
ჰფარავს, რათა წავის გამჭრახს თვალთავან დაჰმალოს.

ღამით წავი სანადიროდ გამოვიდა, დიდი თევზი დაიჭი-
რა და ნაპირისაკენ მიემურება, უნდა მის მსუქან სურვს შეე-
ქცეს. თავის ნადავლით საუუარელ ადგილისაკენ მიემართება,
საცაა ნაპირას უნდა გამოვიდეს, მაგრამ ამ დროს ფესი მა-
ხეში ჩაუვარდება და ღამის ქურდი დაჭერილია. წავი ფართ-
ხალობს, სცდილობს თავი გაინთავისუფლოს, მაგრამ მახე ფეს-
ზე უფრო და უფრო უჭერს, ასე რომ ჩვენი ტყვე ტყუილად
სცდილობს სიფათს თავი დაახწიოს.

მეორე დღეს მონადირე მოდის, წავსა ჰკლავს, ამრობს საუ-
ცხოვრო ტუავს და ქურქისა ჰქეიდის. ქურქი თბილ ქურქისათვის
მძვენიერ საეელოს აკეთებს.

დ. ყიფიანი

ვირის თავგადასავალი

XXII სახეული

(ფრანგულით)

ღამომდინ ძარტო ვიუაჳი. არაჳინ მოსულე ჩემ სანახაჳედ. ძალიან მოვიწეინე და მივედი მოსამსახურეებთან, რომელნიც ეხოში გამოსულიუენ და ლაჳარაკობდნენ.

ქალბატონის ლაჳგას რომ ვუოფილიუეჳ, ამ ვირს არ დაჳაჳენებდი,—სთჳეჳა მსარეულმა.

შოახლე. ძართლა და ძალიან გააჳდა; ჳნახეთ, რა უეო საბრალო ოკიუსტს, კინღამ არ მოკლა; შეიძლებოდა დამხვრეჳალიეო?

მსახურ. არა ჳნახეთ, რა სიხარული ჳქონდა, როგორ დახტოდა და ეროეინებდა, თითქოს ერთი დიდი რამ სიკეთე ჩაედინოს.

მეეფლე. დამცადოს, მე ძაგას გადაუხდი ვახშობისას.

მსახურ. გაფრთხილდი, ქალბატონმა არ გაგიგოს.

მეეფლე. როგორ გამიგებს, მის თჳალ წინ სომ არა ვცემ; როცა თავლაში შევიუეჳნ, მაძინ ვატლინკებ.

მსახური. დიდხანს მოკინდება ცდა. ეს ჳირუტეჳი თავის ნებახე დადის და ხანდისხან გვიან შემოდის თავლაში.

მეეფლე. ნუ გამაჳაჳრებს, თორემ, მე ვიცი, როგორც შევადებ. და ვერც არაჳინ რას კაიკებს.

მოახლე. როგორ მოახერხებ? ისეთ უვირილს ატყუებ, რომ მთელ სახლს ფეხზე დააუენებს ეკ წაეული.

მეუფლე. დამაცათ, უროუინსაც მოვაძლევინებ, სუნთქვასაც კი ვერ გაიკებთ.

ვევლამ გადიხარხარა. მე კაბრაზეებული ვიდექ და უგდებდი უურს, რა სასჯელსაც მიპირებდნენ. ვუქრობდი, როგორ გადავრჩენილავ სასჯელს. მინდოდა მივარდნილიყავ და დამეკბინა ეველანი, მაგრამ ვერ გავებდე, შექმინდა, ქალბატონთან არ კბივლათ და არ გავებდე. ამ ფიქრში რომ ვიყავ, მოახლეკ მიუთითა მსახურს ჩემ გაანხსლებულ თვალეებზე. შეეტლე წამოდება, შევიდა სამხარეულოში, მერე გამოვიდა და გასწია თავლისკენ. მომიანლოვდა თუ არა, კისერზე თოკი გადამომაგდო, მე უკან დავიწიე, მინდოდა გამეწვიტა, მაგრამ მან წინ წამოიწია, და ამ წევბაში თოკი უფრო და უფრო მაჭერდა კისერში; მინდოდა დამეუროუინა, ისიც ვერ მოვახერხე, ძლივსლა ვსუნთქამდი და დავნებდი მეეტლეს, რომელმაც შემთორია თავლაში; მაშინვე აღვირი გამიკეთა, დამბა, კისრიდან თოკი ამხსნა, მიხურა კარი, ბილო მოლტი და იმდენი მირტეა, რომ ანგარიში დამეკარება. ვინ იყო ჩემი მშველელი! ბევრიც ვიუროუინე, მაგრამ არავის გაუკონია. ერთის სიტყუათ, ანხსლა მაეტლემ კარგად იყარა ჯავრი. ბოლოს დამანება თავი; ვერ აღვიწერთ, რა მდგომარეობაშიც დამტოვა. პირველი იყო ჩემი ასეთი დამცირება და ცემა ამ სახლში. ბოლოსკი მიუსედი, რომ ღირსი ვიყავ ამ სასჯელისა. მეორე დღეს გვიან გამომიუვანეს, მინდოდა მეეტლესთვის მეკბინა, მაგრამ შეშინდა, არ გავებდეთ აქედან და შევიკავე თავი. სახლს რომ მიუახლოვდი, დავინახე, უმაწვილები ერთად შეჯკუფილიყვნენ, და რაღაზედაც აღელვებულნი ბახსობდნენ.

— აკერ ბორორტი კადიმონი, — სთქვა პიერმა, გავაგდოთ, თო-

რემ იქნება ჩვენც დაგვკვებინოს, ან რამ ოინი ჩაიდინოს, ჩვენი გორც საბრალლო ოგიუსტს უუო.

კამილა. რა უთხრა ექიმმა მამას? ის უთხრა, რომ ოგიუსტ ძალიან აზად არის და ჭბოდვცს.

ჟაკ. რა არის ბოდვცა?

კამილა. ის არის, როცა დიდი სიცხე აქვს, აღარ იცის რას ამბობს, ველარავის სცნობს და რაღაცა ელანდება.

ლუი. რა ელანდება ოგიუსტს?

ბიურ. სულ კადიმონი ელანდება, ასე ჭკონია, უკან მომდევს საგებუნლადლო, წიხლი უნდა მკრასო, — ექიმი ძალიან შიშობს, მამა და ბიძა წავიღწენ მის სანახავად.

მადლენა. რა სისამავლე იუო კადიმონისავან, რომ იმ აუროლებულ წუმქეში ჩავდო.

— დიად, ბატონო, დიდი ბოროტება ჩაიდინეთ, — მიმიბრუნდა და შითხრა ჟაკმა. გასწი, დიკარკე, აღარ მიუვარსარ!.. აღარც მე, აღარც მე, დამძხეს საურთოდ დანარჩენებმა, — გასწი, მოკვმორდი, საჭირო აღარა ხარ.

მე გავოცდი. ვუელანი, ჟაკიც კი, ჩემი საუვარელი ჟაკი, მაგდებდა. რამდენიმე ნახიჯი დავიწიე უკან, ბოლოს ისე საცოდავად შევხედე, რომ ჟაკს შევებრალე, მომვარდა, დამიჭირა თავი და აღერსით შითხრა: „გამიგონე, კადიმონ, ასლა ჩვენ არ გვიუვარსარ, მაგრამ თუ კეთილი გასდები, წინანდელივით შევიუვარებთ.“

— არა, არა, წინანდელივით აღარა! — შესმასეს ერთხმად სხვებმა, კე ბოროტია!

— აი, ჭხედავ, კადიმონ, რა ცუდია სიანხსლე, — შითხრა ჟაკმა და მომხვია კისერზე ხელი, ხომ ჭხედავ, აღარავის უნდისარ, აღარც არავის უუვარსარ... მაგრამ, ჩამწურწულა უურ-

ში, მე კიდევ ცოტათი მიუვარსარ, და თუ ცუდს აღარას ჩა-
იღენ, მაშინ ძალიან შევვარები, წინანდელივით.

გენრიხ. გაფრთხილდი, ჟაკ, ძალიან ნუ ენდობი ძაგას, არ
კიკბინოს, ან წიხლი არა გკრას.

ჟაკ. ნუ გეშინიანთ, არავის არას დაგვიძავეს.

გენრიხ. რატომ? ოგიუსტი ორჯელ გადმოაგდო.

ჟაკ. ოგისტს არ უუვარდა კადიშონი და იმისათვის.

გენრიხ. რა იცი, რომ არ უუვარდა, რა დაუძავა ოგიუსტ-
მა? მაშ, ერთ დღეს შეიძლება ჩვენც შეგვიძულოს.

ჟაკმა გველარა უზასუსა რა, ან კი რა ეთქმოდა, მსოფლიდ
თავი გაიქნია, მომიბრუნდა და მომილაერსა; მე ცრემლები
მომეწია ღმობიერებისაგან. უფრო იმისთვის დაგაფასე ჟაკის
აღერსი, რომ დანარჩენებმა უური არ მათხოვეს. მაშინ შემე-
ზარა გულში სინანული, და შევწუსდი ავადმოფ ოგიუსტის-
თვის. სადილს უკან შეიტყვეს, რომ ოგიუსტი უარესად შეიქნა
და ექიმს თითქმის იმედიც გადაუწედა; ჩვენი ემაწვილებიც
წავიდნენ მის სანახავად. ქალები მოუთქენლად ელოდნენ მათ
დაბრუნებას.

— აბა, გვიამბეთ როგორ არის ოგიუსტი, — მიეგებნენ კი-
თხვით ქალები მოსულ ემაწვილებს.

— ჯერ ვერ არის კარგად, თუმცა თითქოს დაღანდელსე
ცოტა უკეთესობაშია.

გენრიხ. საწუალი იმისი მამა შესაბრალისია, ისე ტირის და
ღმერთს ვევედრება, რომ მოურჩინოს შვილი. ისეთ გულსაკლავ
სიტყვებს ამბობს, რომ ბევრი ვიტირე.

ელიზა. ჩვენც ვილოცოთ ვეველამ იმისთვის, რომ მორ-
ჩეს, არა?

— რასაკვირველ ა, წმინდის გულით ვილოცებთ, — სთქვეს
საერთოდ ემაწვილებმა.

მადლენა. საბრალო ოგიუსტ, ნეტა კი არ მოკვდები
კამილა. იმის მამას მეტი შეილი არა ჰქვავს და კავი-
დება.

ელჩა. დედა კი არსადა სჩანს ოგიუსტისა.

ბერ. დედა ათი წელიწადიც არის, რომ აღარა ჰქვავს.

გენრიხ. საწუალი იმისი დედაც წუალში ჩავარდნილა ნავ-
ში სეირნობის დროს და ეს გამხდარა მიზეზი იმის სიკვდი-
ლისა.

ელჩა. როგორ, დაიხრჩო?

ბერ. არა, ამოიყვანეს, მაგრამ ძალიან ციოდა და ცივმა
წუალმა გააბცია, განდა ავად და ერთ კვირაში-კი მოკვდა. ისიც
ოგიუსტივით თურმე ბოდავდა.

კამილა. ღმერთო, ღმერთო! ოგიუსტსაც აგრე არ მოუვი-
დეს!

ელჩა. შევევედროთ ღმერთს, იქნება ისმინოს ჩვენი
ლოცვა.

მადლენა. ჟაკი სადღაა?

კამილა. ეს არის ახლა აქ იყო, უთუოდ შინ წავიდა. სა-
წუალი ბავშვი, ერთ დიდ ეუთს ამოჭვარებოდა, დანაქილი
ლოცულობდა და ტირილით ესვეწებოდა ღმერთს. ჩემის მი-
ზეზით-კი განდა ოგიუსტი ავად; მე ვიყავ მიზეზი საბრალო
მამის მწუხარებისა, და ჩემი ჟაკის ცრემლებისა! საშინლად
დავლონდი, და ვამბობდი გულში, მედორის გულინთვის რად
ვიყარე ჯავრი. რა მოიგო მედორმა ოგიუსტის ტანჯვით?
სომ ვერ გავაცოცხლებდი. მხოლოდ ეველას შიში და სიმუ-
ღვილი დავიმსახურე. ველოდი მოუთმენლად მეორე დღეს და
ოგიუსტის ამბავს. დილით ჟაკმა და ლუიმ შემაბეს ეტლში
და წავედით ამბის შესატყობრად; როცა მივედით, იმათი მსა-
ხური გარბოდა ექიმთან, რადგან ღამით ცუდად უოფილიყო და

ახლაც მამა ძალიან შეშინებულია. ჟაკმა და ლუიმ მიუყვანდნენ ექიმს, რომელმაც ჰირობა მისცა წასვლის დროს, შევატუობინებთ ავადყოფის მდგომარეობასაო. ნახევარ საათს უკან ჩამოვიდა. — აბა, ბატონო ტიდიუ, როგორ არის ოგიუსტი? — შეეკითხნენ ემაწვილები.

ექიმი. არა უჭირს რა, ემაწვილებო, ისე ცუდად არ არის, როგორც მეგონა.

ლუი. მამ, საშიში არ არის რა?

ექიმი. არა, მიშისგან ძარღვები აშლოდა, ახლა წამალი დაუბალევიანე და დამჰვიდდება.

ჟაკ. მამ, ბატონო ტიდიუ, დარწმუნებული ბმანდებით, რომ არ მოკვდება?

— არა, არა, სამაგისო არა სჭირს რა.

ემაწვილები. რა მოხარულნი ვართ, გმადლობთ ბატონო, ნახვამდის! უნდა ჩქარა წავიდეთ და ჩვენებს შევატუობინოთ, თორემ ძალიან სწუსან.

ექიმი. მომიცადეთ ჰატარა, ეკ ვირი, რომელსაც მიჭეუვსართ კადიმონი არ არის?

ჟაკი. დიად, კადიმონია!

ექიმი. მამ, უფრთხილდით, თქვენც არ გადაკუართ სევში ოგიუსტივით. ბებიას მოასწენეთ, რომ სჯობს გაჭეიდოს, თორემ სასიყვათია.

ამ სიტყვით ექიმი გამოესალმა და წავიდა. მე ისე ვიყავ დაძვირებული და შერცხვენილი, რომ მანამ ემაწვილებმა სამჯერ არ მანიშნეს, ალაგიდან ვეღარ დავიძარი. „აბა, კადიმონ, გასწი! ჩქარა, რაღას უუურებ! აქ გინდა დამის გატარება თუ რა არი? გასწი რაღა, კადიმონ“. მე წავედი და ძალე მივიყვანე სახლში, სადაც ეველანი მოუთმენლად ელოდნენ ემაწვილებს და დაუწვეს გამოკითხვა. უკედ არის,

უკედ! შესძახეს იმით და უაპეს ექიმის ხელა ზარაკვერ. ^{უკეთესად} სებაც უთხრეს; მე მოუთმენ ლად ველოდი ბებიის გარდაწვევტილებას. მართალია, — წარმო სთქვამან, — კადიმონი ახლა ისეთი სანდო აღარ არის, და ურჩვე ზატარეებს, ნულარ შეჯდუბიან და, თუ კიდევ რამ ხადინა, მაძინვე მეწინსჯილეს მიუცემ და ის ფქვილის ტომრებს აზიდვინებს. მაგრამ ჯერ კიდევ შინდა დავაცადო; იქნება მოიძალოს და აღარა დააძავოს-რა. მე თან და თან სინანულში შევედი და დაღონებული ვიყავ, რადგან ჩემს სიბოროტეს ვეღარ გავასწორებდი, მხოლოდ დღეის ამას იქით უნდა მოთმინება და საკეთე გამოქმინა. მე ახლა თავი უნდა დამედბლებინა და მოწიწებით ვეოფილიყავ. ოგიუსტის უკეთობა კვსმოდა, ძალე რჩენაში შევიდა; შიში აღარ ქქონდათ, მაგრამ მე კი სშირად შეუბნებოდნენ, ფრთხილად, კადიმონ, მოიგონე ოგიუსტიო.

ან. ამილახვარისა

(შემდეგი იქნება)

არითმეტიკული ამოცანა

5 მანეთით იუიღეთ ბატები, წიწილები და კვერცხები, სულ ასი ცალი. ბატი ღირს 50 კაპ., წიწილა 10 კაპ., ხოლო კვერცხი თითო თითო კაპეიკად. რამდენ ბატსა, წიწილსა და კვერცხს მოგცემენ?

რ ე ბ უ ს ი

მ

3,,

ს

ცხა

10,,

ცხობ

ბ

,,

80-20 №-ში მოთავსებულ ამბუსის აღსნა:

ვინა სთქვა საქართველოზე, ეგ არის ღოძი კვდებაო.

ყოველ დღიურნი-სალიცერაციურო და საბოლიცეკო გაზეთო

ჭ რ თ ი ბ ა

სურათებიანი ღამათებით

ერთის წლით ღირს 8 მან. 50 კ., ნახევარი წლით 5 მ. 10 კ., ერთის თვით 1 მან. გაზეთის გამოწერა შეიძლება ყოველ თვის პირველ რიცხვებში.

ხელის-მოწერა მიიღება „დროების“ რედაქციაში, (ვანქის დიდი ქუჩა № 12); წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზიაში შ. ქუჩუქაშვილთან (სასახლის ქუჩა, თავ-აზნ. ქარვასლა).

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1909-Й ГОДЪ

на газету

з а к а в к а з ь е

(годъ второй)

П О Д П И С Н А Я Ц Ъ Н А

Съ дзетавкой въ Тифлиссѣ:

за годъ . . . 6 руб.—к.

за полгода . . . 3 руб 50 к.

Съ пересылкой въ другіе города:

за годъ . . . 8 руб. — к.

за полгода . . . 4 руб. 50 к.

Полѣтнично повесуду, 75 коп. Огдѣлный №—5 коп. За границу вдно.

За перемѣну адреса городского на иногородній—1 р., съ иногороднаго на иногородній—50 коп.

Адресъ редакцій Тифлиссѣ, Эриванская площадь, домъ Гургенова, обійий входъ съ конторой нотаріуса Мгеброва
РЕДАКЦІЯ ОТКРЫТА отъ 9-ти час. до 4-хъ час. дня и отъ 7-ми до 8-ми час. вечера. Лично редакторъ принимаетъ отъ 12—1 час. дня. Редактор-Издатель Г. І. Амираджиби.

მიიღება ხელის მოწერა

1909 წლის იანვრიდან 1910 იანვრამდე.

საუმაწვილო სურათებიანი კურნალი

ნ ა კ ა დ უ ლ ი

(წელიწადი მეხუთე)

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადუ-ლი“ სკირე წლოვანთათვის

12 წიგნი ჟურნალი „ნაკადული“ მოზრდილთათვის.

პრემია: მიეცემა წლიურ ხელის მომწერლებს 1909 წ.

„რას გვიამბობს ოთახი“ (ავენარიუსისა)

ჟურნალს ხელმძღვანელობს ს. უწყეს საგანგებოდ არჩეული სარედაქციო კომისია.

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი. ნახევარის წლით სამი მან.

სამხდვარ გარე: წლიურად შვიდი მანეთი. ნახევარ წლით ოთხი მან.

შტაბი წლოვანთათვის 24 წიგნი სამი მან.—მოზრდილთათვის 12 წიგნი სამი მან.—ხელის-მოწერა შეიძლება წლიურად და ნახევარი წლით. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა შეიძლება:

1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპ., ზუბალოვის სახლ., № 8, ყოველ-დღე 9—2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც.

2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-აზნაუროვისა. წლიურად ფასი ჟურნალისა დამატებით, ესე იგი მნ წიგნისა რჩება ისევე მანეთი.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის-მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

ვისაც მასალის გამოგზავნის დასაბეჭდათ ეთხოვთ გარკვევით და სუფთად იყოს დაწერილი.

რედაქტორი: მ. ი. დემურია.

გამომცემელი: თავ. პ. ი. თუმანიშვილი.